

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเอง เปรียบเทียบ ความต้องการพัฒนาตนเอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา และ เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในการบริหารการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ใน 4 งาน คือ การบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างในการ ศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ภายในจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 โรงเรียน จำนวน 234 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ สอบถาม เกี่ยวกับระดับการศึกษา และขนาดของ สถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนา ตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด พิจิตร ใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป จำนวน 45 ข้อ การเก็บข้อมูล โดยการสอบถามระดับความต้องการพัฒนา ตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด พิจิตร โดยผู้ศึกษาค้นคว้า ส่งและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วย สถิติพื้นฐานได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำ นวน 150 คน ระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า จำนวน 84 คน ขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 131 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 63 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 40 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพิจิตร ใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

1. ความต้องการพัฒนาตนเอง ในกา รบริหารการศึกษาระดับมั ธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ใน 4 งาน มีระดับความต้องการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก

2. ความต้องการพัฒนาตนเอง ในกา รบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตรด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการ พัฒนาตนเองมากที่สุด คือ การจัดหาสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัย รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาตนเองน้อยที่สุด คือ การประเมินผลการใช้หลักสูตร

3. ความต้องการพัฒนาตนเอง ในกา รบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด คือ ด้านการจัดสรรการใช้งบประมาณที่ได้รับจากบุคคลภายนอกของสถานศึกษา รองลงมา คือ การจัดซื้อ จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาตนเองน้อยที่สุด คือ การควบคุมการก่อสร้างของสถานศึกษา

4. ความต้องการพัฒนาตนเอง ในกา รบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด คือ การประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา รองลงมา คือ การให้ความเห็นและนำเสนอเกี่ยวกับการโอน ย้ายของบุคลากรในสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาตนเองน้อยที่สุด คือ การจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วนต่างๆของสถานศึกษา

5. ความต้องการพัฒนาตนเอง ในกา รบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด คือ

การส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยทั้งในระดับสถานศึกษาและในระดับท้องถิ่น รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่น น่านอนอยู่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาตนเองน้อยที่สุด คือ การบริการด้านสุขภาพและอนามัยแก่นักเรียนของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ และเมื่อพิจารณาความต้องการในแต่ละงานส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น งานการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีเพียง 5 ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพและอนามัยแก่นักเรียนของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยทั้งในระดับสถานศึกษาและในระดับท้องถิ่น ด้านการระดมความร่วมมือในชุมชนเพื่อจัดการศึกษารวมทั้งการจัดหาทุน การศึกษาให้สถานศึกษา ด้านการพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนในสถานศึกษา และด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในภาพรวม แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง สูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลาง และเมื่อพิจารณาความต้องการในแต่ละงาน พบว่า

1. งานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการในการพัฒนาตนเองสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดใหญ่
2. งานบริหารงานบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกับ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการในการพัฒนาตนเองสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลาง

3. งานบริหารทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการในการพัฒนาตนเองสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตรที่ได้จากเครื่องมือศึกษาค้นคว้า ที่เป็นแบบสอบถาม มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นคร ตังคะพิภพ (2547, หน้า 30-32)

องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ เช่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ จึงมีความหลากหลายทางด้านคุณสมบัติ ย่อมมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ที่ต่างกัน การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความจำเป็น เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับเจตนารมณ์ของการมีคณะกรรมการสถานศึกษา เหตุผลประการหนึ่ง คือ คณะกรรมการ สถานศึกษามีบทบาทใหม่ เป็นผู้กำกับ สนับสนุน และส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารงานทั่วไป จึงต้องได้รับการพัฒนาเพื่อปรับแนวคิดใหม่

1.1 ความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจบทบาทของตนในงานด้านวิชาการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและทราบถึงวิธีการในการจัดการเรียนสอนที่ ตรง

ตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอดิเรก บุญคง (2547, หน้า 34-37) พบว่า คณะกรรมการ มีความรู้ความสามารถและเข้าใจการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษามากขึ้น ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษานับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น ให้ความร่วมมือเป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยินดีมาร่วมสอน และร่วมทำกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ และแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนได้ เข้าใจและเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการเป็น คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร กิตติวงศ์ (2547, หน้า 40-41) พบว่า การบริหารได้รับความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิดและร่วมทำมากขึ้น มีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเครือข่ายด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน พื้นที่และบริเวณของ โรงเรียนได้รับการพัฒนามากขึ้น การร่วมดูแลความประพฤติ ของผู้เรียน ช่วยประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้เป็นอย่างดี มีส่วนร่วมในการรับรู้การ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมากขึ้น

1.2 ความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตรในการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการมีส่วนรับรู้ถึงการได้มาและการใช้ทรัพยากรทาง การศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ แต่งเกลี้ยง (2547, หน้า 27-28) พบว่า ชุมชนได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนได้ทราบความ เคลื่อนไหวและความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนเป็นการส่งเสริมความเข้าใจในการส่งเสริม ความสำคัญของการศึกษาและความตระหนักในหน้าที่การมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษา อีกทั้ง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน สร้าง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ช่วยระดม ทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมี เจตคติที่ดีต่อโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ ปานะถึก (2547, หน้า 7-8) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ครู และผู้บริหาร และบทบาทของตนเองมากขึ้น การดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือและสะดวกสบายมากขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประสานงานของ โรงเรียนในการสร้างความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนได้ดี มีความสามารถในการ เข้าประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น

1.3 ความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ในการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณา คัดเลือกบุคลากรในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดแผนอัตรากำลังของบุคลากรใน สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับการวิจัยของ ดุษฎี จุลชาติ (2547, หน้า 33-34) พบว่า หากมีการ ปรับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีการทำความเข้าใจที่ถูกต้องในการ ดำเนินงานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นองค์กรที่ช่วยผลักดันการปฏิรูปการศึกษาตลอดจนการบริหารจัด การศึกษาของประเทศให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่วางไว้ เพราะกรรมการสถานศึกษาจะมีบทบาทช่วย สะท้อนความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และสังคมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการ คิด การร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง นโยบายและแผนการดำเนินงานของ สถานศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา ความ จำเป็นเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ร่วมตรวจสอบเพื่อ ความโปร่งใส ตลอดจนการเป็นเครือข่ายการปฏิรูปการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่นไปในทิศทางที่ ชุมชนและท้องถิ่นต้องการ

1.4 ความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ในการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการมีส่วนร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการ ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับ งานวิจัยของ โกมินทร์ สังคะนอง (2547, หน้า 37-38) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ มากขึ้น สังเกตได้จากการให้ข้อมูลกับทางโรงเรียน การให้ข้อเสนอแนะ แ ละการมีส่วนร่วม การให้การสนับสนุนของโรงเรียนดีขึ้น คณะกรรมการมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้น ประเมินได้จากการนำเสนอให้มีการก่อตั้งกองทุนโรงเรียน การวิเคราะห์สภาพและการวางแผนการ แสดงความคิดเห็น เป็นต้น คณะกรรมการมีเจตคติต่อโรงเรียนดีขึ้น สังเกตได้จากกรรมการหลาย ท่านห่วงใยโรงเรียน ติดตามสอบถามผลการดำเนินงานของโรงเรียน แจ้งข่าวสารข้อมูลให้ทาง โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้ขวัญกำลังใจแก่ครู และร่วมมือประชุม อย่างพร้อมเพรียงมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับประยูร กิตติวงศ์ (2547, หน้า 40-41) ผลการพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านสบซุ่น พบว่า ผลการดำเนินการในการพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาที่สำคัญ มีดังนี้ การบริหารได้รับความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิดและ

ร่วมทำมากขึ้น มีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเครือข่ายด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน พื้นที่และบริเวณของโรงเรียนได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น การร่วมดูแลความประพฤติของผู้เรียน ช่วยประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาค้นพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ครู และผู้บริหาร และบทบาทของตนเองมากขึ้น การดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือและสะดวก สบายมากขึ้น สอดคล้องกับ นคร ดังคะพิภพ (2547, หน้า 30-32) พบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษามีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ เช่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความหลากหลายทางด้านคุณสมบัติ ย่อมมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ที่ต่างกัน จึงมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาซึ่งอยู่ในชุมชนของตนเองให้ประสบความสำเร็จตามความต้องการของชุมชน และเมื่อพิจารณาความต้องการในแต่ละงานส่วนใหญ่ความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน ยกเว้น งานการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีเพียง 5 ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจและยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นซึ่งการจะให้คณะกรรมการท่านใดมาทำหน้าที่ใดในโรงเรียนต้องได้รับการยอมรับจากชุมชนด้วย ส่วนหนึ่งต้องยอมรับว่าโรงเรียนในชนบทยังขาดบุคคลที่จะมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับ ดุษฎี จุลชาติ (2547, หน้า 33-34) สรุปได้ว่า หากมีการปรับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีการทำความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานแล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นองค์กรที่ช่วยผลักดันการปฏิรูปการศึกษาตลอดจนการบริหารจัดการศึกษาของประเทศให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่วางไว้ เพราะกรรมการสถานศึกษาจะมีบทบาทช่วยสะท้อนความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และสังคมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการคิด การร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง นโยบายและแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา ความจำเป็นเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ร่วมตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส ตลอดจนการเป็นเครือข่ายการปฏิรูปการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่นไปในทิศทางที่ชุมชนและท้องถิ่นต้องการ

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร จำแนกขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในภาพรวม แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการในการพัฒนาตนเองสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลาง และเมื่อพิจารณาความต้องการ ในทุกงาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กนั้นโดยส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ระดับการศึกษาต่ำกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อได้ รับผิดชอบต่อทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา แล้วรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อให้การดำเนินการของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กจึงต้องพัฒนาตนเอง เพื่อมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ สอดคล้องกับ สุเมธ ปานะถึก (2547, หน้า 7-8) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ครู และผู้บริหาร และบทบาทของตนเองมากขึ้น การดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือและสะดวกสบายมากขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประสานงานของโรงเรียนในการสร้างความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนได้ดี มีความสามารถในการเข้าประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น ส่วนปัญหาอุปสรรค คือ คณะกรรมการสถานศึกษาบางส่วนไม่มีเวลา เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ เช่น ทำไร่ ทำนา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิจิตร ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดหาสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชน

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา การส่งเสริมให้มี การใช้สื่อ การเรียน การสอน อย่างสม่ำเสมอ

1.2 การพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารงาน
งบประมาณ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางการใช้จ่าย
งบประมาณของสถานศึกษา การได้มาซึ่งงบประมาณของสถานศึกษาและแต่งตั้งคณะกรรมการ
สถานศึกษาเป็นกร มการในการดำเนินงานด้านงบประมาณของสถานศึกษา เช่น กรรมการการ
จัดซื้อ จัดจ้าง เป็นต้น รวมทั้งในคณะกรรมการเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการระดมทุน
เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.3 การพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล
สถานศึกษาควรให้ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรที่มาทำหน้าที่ในสถานศึกษา
รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาไปศึกษา ดูงาน อบรม เพื่อพัฒนาบุคลากร
รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่บุคลากรเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน

1.4 การพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป
สถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เกิด
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่าต้องการ
พัฒนาในรูปแบบใดทั้งงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการ
บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป